

kazni? — § 362 drugič: kaj je dvojnata kazen? je li dvakratna kazen, v zakonu za prvi prestopok izrečena, torej dvakrat 25 do dvakrat 100, ali je dvakratna kazen, ki se je pri prvem prestopku v istini izrekla? — § 383 drugič: je li ukaz, da se mora privzeti somojster pod kaznijo (torej za tretjikat) izgube stavbenega mojsterstva, izguba upravičenja? — § 386 v slučajih globe, kajti poluletna najemščina je lahko jako različna; — § 399, glej opomnjo pri § 362. — § 418: je li „varuh biti“ posebna pravica? — § 436: glej opomnjo pri §-u 362; — § 498 prvič in drugič, izguba pravice za omejen čas; — v drugih zakonih: § 3 odst. 7 a) oziroma odst. 10 tisk. zak. prvič, glej opomnjo nekaj više pri § 498 kaz. zak. — Če se smatra odprava iz kakega kraja ali iz cesarstva za izgubo pravice, potem se tu-sem še vpletó, če prav bi bili že prej navedeni, §§ 320 e in g, § 344, 355, 470, 472 zadnji stavek, 514, 522 kaz. zak.; — naj se tu naposled še omeni § 4 vlačug. zak. iz l. 1873 in § 7 vlačug. zak. iz l. 1885 zaradi utešnjevanja prostosti.

(Dalje prihodnjič.)

O sedanjem pozvedovanji za odmero dohodarine I. razreda.

Da je novega zakona o dohodarini jako treba, o tem nas prepriča razmišljanje postopanja, katero sedaj velja za odmero dohodarine I. razreda.

Dohodarino je odmerjati na podlogi vloženih napovedij, katere morajo davkoplačavci v določenem roku vložiti pri svojem davčnem oblastvu prve instance. To je načelno določilo dohod. pat. z dne 29. oktobra 1849, drž. zak. št. 419. Ali uže zakonodavec kaže malo upanja, da bi se hoteli dohodki pošteno in resnično napovedovati, ker se mu je takoj potrebno videlo ukreniti, da je napovedi glede oblike in vsebine presojati po

posebnih komisijah (davčnem nadzorniku in poverjencih). In res je, da so dohodarinske napovedi ven in ven neresnične in pomankljive. V razpredelku III.: „obratna zaloga in v čem obstoji“ zapisuje se navadno beseda „kredit“. V IV. navajata se „jeden ali dva učenca“, dasi ima obrtnik po tri pomagalice ali še več. V V. pravi se, da ni dela za vse leto. V VI. razpredelku navajajo se šestokrat prav visoke številke za dohodke in izdatke, za dobiček pa le par novcev. Naposled izraža se v VII. oddelku še preprosta želja, naj se dohodarina odmeri s tretjino dobitkovine. Večina napovedij ima tako in jednako vsebino, katero na konci napovedavec potrjuje pod prisego in poštenostjo pravičnega državljana s svojeročnim podpisom. Ta vsakdanja zloraba prisege kaže nam jasno, kako onemogel in slab je sedanji dohod. patent, hoteč opirati se na pravico in resnicoljubje davkoplačavcev. In način, po katerem je neresnične, neprimerne in pomankljive napovedi popraviti, spravlja davčna oblastva še v večje zadrege.

Davčna okrajna oblastva morajo — tako veli patent — vložene napovedi pretehtovati in njih znatne pomankljivosti popraviti po zaslišanji napovedavca. Neznatne se pa itak prezirajo. Komisijam je presojati vsebino napovedij ali prav za prav razmotrivati morajo vse razne okolnosti, iz katerih se daje sklepati, kako visok je dobiček posameznega napovedavca. Zatevajo lahko, da podjetnik podá podrobnostni izkaz o dohodkih in stroških podjetja svojega, tirjajo lahko od njega sploh potrebnih pojasnil. Smeti je tudi po veččakih pozvedovati obstoječe okolnosti, po katerih se dohodek navadno ravna, pogojno smeti je pa pogledati v obrtne knjige. Da so pojasnila in izkazi napovedavca jako dvomna sredstva, neresnična, kakor napoved sama, je razumno. Niti protokolovani trgovci nečejo znati in čuti ničesar o računskih knjigah; četudi napravijo izpisek, gotovo se ujema z napovedjo. In pogled v knjige nam je le dovoljen, 1.) ako hoče kedo, da bi se oprostil dohodarine glede kapitalnih obrestij, dokazati, da njegov vseletni dobiček ne presega 315 gld.; 2.) ako kedo želi, da bi se mu izguba jednega podjetja vračunila pri dobičku drugega; 3.) ako se naposled tiče podjetja, katero je pod obl. nadzorstvom in 4.) ako davkoplačavec sam ponuja vpogled v opravilne njegove knjige.

V obče se torej napovedani dohodek — čisti dobiček — poveča le po mnenji poverjencev, ki so v komisijo poklicani. In ti so: občinski predstojnik ter dva druga veščaka. Čestokrat so pa ti poverjenci prav tako nezanesljivi in brezvestni, kakor napovedavci. Tudi njim je do tega, da bi se davki znižali, tudi poverjenci prisvojili so si program o polajšanji državnih bremen. Nedvomno uže s tega stališča jemljó ozir na sodržavljane, ko bi tudi prezirali vse zveze sorodstva in prijateljstva, ko bi jim ne bila nič mari zamera in razni dobički, sosebno častne službe v občini. In česa ne premore sovraštvo? Neprijatelju naloži se sila veliko, in mnogokrat je davčnemu nadzorniku braniti, da poverjencem nepriljubljen soobrtnik ne dobi previsoke dohodarine.

Če je po tem preiskovanji dohodek in ž njim davek povečan, onda je razloge tega povečanja dotičnemu davkoplačavcu naznaniti in ta lahko vloži ugovor zoper odmerjenje. O vseh točkah ugovora povprašajo se zopet poverjenci, večkrat tudi veščaki. Zoper odločbe deželnega davčnega oblastva o takih ugovorih ni nikake pritožbe več, razun do upravnega sodišča. In zakaj se ne bi ugovarjalo? Znan mi je poverjenec, kateri je takoj po obravnavi o napovedih hitel k napovedavcem ter jih poučil, kako naj prerekajo in ugovarjajo njegovemu mnenju; znan drug poverjenec, ki je kasneje v tajni ovadbi dolžil svoja sopoverjenca raznih pristranostij, češ, da se je njemu davek premočno povečal, drugim pa neprimerno znižal. Danes oddal je župan kot poverjenec z veščakoma vred svoje mnenje o dohodkih svojega sosedu mlinarja, a tri dni kasneje napravil je in svojeročno spisal mu ugovor, v katerem od točke do točke pobija oddano svoje mnenje. In vender zahteva dohod. patent, da je o razlogih ugovora zopet iste poverjence, ista veščaka za mnenje povprašati!

Ako se torej dohodarina skuša urejati, treba je v prvi vrsti misliti na drugačen način pozvedovanja dohodkov. Davkoplačavci niso in ne bodo nikedar zanesljivi poverjenci za odmero dohodarine.

K. Lubec.

